

Halkalar Halinde Hukuk Sosyolojisinin Kısa Hikâyesi

KASIM AKBAŞ*

Giriş

HUKUK Sosyolojisi adını taşıyan bir disiplinin ortaya çıkışı, sosyolojinin diğer alanlarında görüldüğünün aksine, sosyoloji çalışanların bu sosyal kurum alanında uzmanlaşarak kendilerine yeni bir alan açmaları şeklinde olmamıştır. Gerçi Max Weber'in *Economy and Society*'sinin ikinci cildinde "Hukuk Sosyolojisi" başlığını taşıyan bir bölüm bulunur; ancak "Ekonomi ve Hukuk" bölüm başlığının altında ve parantez içerisinde... (Weber, 1978: 641 vd.). Keza sosyolojinin diğer öncülerinde de benzer temalar bulunmakla birlikte, bunların esasen hukuki alandaki çeşitli meselelere dair metin parçaları olduğunu fark etmek güç değildir. Bir başka deyişle, bu klasik sosyolojik kuramcılar veya yazarlar bize, (büyük harfle) Hukuk Sosyolojisi olarak anılabilecek bir disiplinin sınırlarını, kavramlarını, yöntemlerini sunmanın çok uzağındadırlar.

Aksine, Hukuk Sosyolojisi, bir "hukuk alt disiplini" olarak, hukukçular tarafından oluşturulmuş bir çalışma alanıdır. Sosyolojik "olan" [veya sosyolog olarak konuşacak olursak "olgu" (bkz. Durkheim, 1994: 35 vd.)] ile hukuki "olması gereken" [veya hukukçu olarak konuşacak olursak "norm" (bkz. Kelsen, 2006: 56)] arasındaki uçurumun genişliği düşünüldü-

* Dr., Eskişehir Okulu. E-Posta: kakbas@gmail.com

PASAJLAR

sosyal bilimler dergisi

HUKUK DÜŞÜNÇESİ

01

Kaynakça

- Cangızbay, Kadir, (2016). *Gurviçch: Sosyoloji ve Felsefe*, İkinci Basım, İstanbul: Ütopya Yayınevi.
- Deflem, Mathieu, (2009). *Sociology of Law*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Durhkeim, Émile. (1994). *Sosyolojik Metodun Kuralları*, Çev.: Enver Aytekin, İkinci Basım, İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- Ehrlich, Eugen. (2002). *Fundamental Principles of the Sociology of Law*, İkinci Basım, New Jersey: Transaction Publishers.
- Gurviçh, Georges. (1945). "Tabii Hukuk mu, Yoksa Sezgiye Dayanan Müsbet Hukuk mu?", Çev.: Hamide Topçuoğlu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2/4, ss. 156-196.
- ____ (1949). "Hukuk Sosyolojisinin Konusu ve Problemleri", Çev.: Hamide Topçuoğlu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6/2, ss. 222-245.
- ____ (1950). "Hukuk Sosyolojisinin Mübeşşirleri", Çev.: Hamide Topçuoğlu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7/1, ss. 322-354.
- ____ (1950a). "Hukuk Sosyolojisinin Kurucuları", Çev.: Hamide Topçuoğlu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7/3, ss. 534-548.
- ____ (1951). "Hukuk Sosyolojisinin Kurucuları-II", Çev.: Hamide Topçuoğlu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8/1, ss. 703-725.
- ____ (1951a). "Hukuk Sosyolojisinin Kurucuları ve Bugünkü Cereyanlar", Çev.: Hamide Topçuoğlu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8/3, ss. 629-642.
- ____ (1952). "Sistemik Hukuk Sosyolojisi", Çev.: Hamide Topçuoğlu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9/3, ss. 262-292.
- ____ (1956). "Diferansiel ve Jenetik Hukuk Sosyolojisi", Çev.: Hamide Topçuoğlu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13/1, ss. 220-286.
- ____ (2001). *Sociology of Law*, İkinci Basım, New Jersey: Transaction Publishers.
- Hunt, Alan. (2001). "Introduction to the Transaction Edition", *Sociology of Law* içinde, İkinci Basım, New Jersey: Transaction Publishers.
- Kelsen, Hans. (2006). "Saf Hukuk Kuramı Nedir?", Çev.: Kasım Akbaş, *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, Sayı: 15, ss. 56-63, İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları.
- ____ (2016). *Saf Hukuk Kuramı*, Çev.: Ertuğrul Uzun, İstanbul: Nora Kitap.
- Milovanovic (2003), D. *An Introduction to the Sociology of Law*, Üçüncü Basım, New York: Criminal Justice Press.
- Özcan, Mehmet Tevfik. (2011). *Hukuk Sosyolojisine Giriş*, Dördüncü Basım, İstanbul: Oniki Levha Yayınları.

- Petrazycki, Leon. (2011). *Law and Morality*, İkinci Basım, New Jersey: Transaction Publishers.
- Timasheff, Nicholas Sergeyeveitch (2002). *An Introduction to the Sociology of Law*, İkinci Basım, New Jersey: Transaction Publishers.
- Trevino, A. Javier (2002). "Introduction to the *Transaction Edition*", *An Introduction to the Sociology of Law* içinde, İkinci Basım, New Jersey: Transaction Publishers.
- _____ (2010). "Introduction to the *Transaction Edition*", *Law and Morality* içinde ss. ix-xxviii, İkinci baskı, New Jersey: Transaction Publishers.
- Uzun, Ertuğrul. (2004). "Amerikan Hukukî Realizmi", *Çağdaş Hukuk Felsefesine Giriş* içinde, Ed.: E. Uzun, İstanbul: İthaki Yayınları.
- Weber, Max (1978). *Economy and Society II*, Ed.: G. Roth ve C. Wittich, Berkeley ve Los Angeles: University of California Press.
- Ziegert, Klaus A. (1999). "Introduction to the *Transaction Edition*", *Fundamental Principles of the Sociology of Law* içinde ss. xix-xxl, İkinci Basım, New Jersey: Transaction Publishers.